

Sáros László DLA, MMA akadémikus, MÉSZ elnök megnyitó beszéde

Az Építészet Világnapja Szolnokon
2015. október 3.

Jó a bizonyosság. A Karácsony melege. A „Péter és Pál (tudjuk) nyárban” törvényszerűsége. Véd is, meg felment. Véd, hogy ne felejtssd el. Felment, hogy „akkor” ne csinálj mást.

És akkor itt van ez az Építészet Világnapja. Afféle – Hamingway után szabadon – „Vándorünnep”. Mint a Húsvét. (Na, azért ne fussunk el, annyira azért mégsem.) A Vágó Péter (de van, aki e hazában is jobb' szereti, ha Pierre Vago-t mondunk), meg Goldfinger Ernő grundolta UIA (az Építészek Nemzetközi Szövetsége) szerint legyen az építészetnek is világnapja. És lett. Október első hétfője. Az persze idén október 5-e. Mi meg most harmadikán vagyunk itt. Ám a lényeg, hogy itt vagyunk.

Tudták, hogy van már a biztonságos internetnek is világnapja? Nem? Pedig van. Február második keddeje. Tessék megjegyezni! És akkor nem beszéltünk még a Testvérvárosok világnapjáról, április utolsó vasárnapjáról. Mert annyi van, hogy már osztolni kell, hogy „összefér(je)nek a naptárban”. Július első szombatja ugyanis Nemzetközi Szövetkezeti Nap is, de ezt jegyzi az ölelés is. (A világ megőrült.)

És akkor jön a Sáros – ha hívják – és elmondja „szakmasoviniszta” nézetét, – mit nézetét, álláspontját, hitvallását, ami úgy szól: az ÉPÍTÉSZET minden művészetek „szálláscsinálója”, ami befogad, teret ad, gondoskodik és gyakorta, szó szerint „ápol s eltakar”. Hogy igazam van-e, azt majd ki-ki eldönti. Én azonban, s koránt sem védekezésül, de mondom, hogy mire is készülünk itt ma? Hogy az Építészet Világnapja ürügyén megismerhessünk három diplomamunkát, amit a Szolnoki Művésztelepre készítettek lelkes fiatalok. Mely – mit csinál? Teret ad a művészeteknek.

Ahol festenek, szobranak, rajzolnak és plasztikáznak, karcolnak, s függve a művésztől, ki tudja, hogy még mi mindent tesznek. És van még egy sokkal fontosabb, ami sokaknak fel sem tűnik. Együtt vannak. De azt is mondhatnám, hogy együtt laknak. Pontosítok: egy helyen.

Istenem, de szerettem én itt lenni. Apám és Csalog Zsolt révén „bejáratos” voltam a „régész-lányokkal” Stanczikkal, meg Gádorral Simon Feriékhez, a nemrég elköltözött atyai barátomhoz. Lehet, hogy ez utóbbi kicsit nagyképűen hangzik, de ezt Feri – biztosan tudom – megbocsátja nekem, mert már akkor is, éreztetetten felnőttként kezelt. Pedig még az elején sem voltam. Ha semmiért, már ezért is hálás maradok neki. Néha ott is lehetett aludni. A műterem feletti galériára felszállt a reggeli kávé illata, felhallatszott a legendás fekete borítójú, Kovács Dénes féle Vivaldi Négy Évszaka. Már majdnem felnőttnek éreztem magam. És voltak beszélgetések. Sok-sok beszélgetés, miközben azt is közölték, hogy kivel, kikkel nem kell beszélgetni.

Volt, hogy bemehettem Chioviniékhez is. Miközben az alaprajz ugyanaz, minden teljesen más. A tárgyak, a színek, a szagok. Úristen! Akikről beszélek, már mind halottak.

Akkoriban már előtolakodott bennem, hogy én talán építész szeretnék lenni. Minek egy családban három képzőművész? Különösen, ha valakinek a testvére úgy rajzol, mint az enyém. Mert ő úgy született. Nekem meg, nekünk meg? Nekünk meg azt meg kellett tanulni. Aki tanulta a rajzot tudja, hogy az nem a kézügyességről szól. A lényege a megfigyelés. Nem. A lényege, ami a megfigyelés és az elkészülő rajz között történik. Főleg időben. És természetesen az ember fejében. S ha építészként teszi, úgy még inkább.

Megadatott, hogy több művésztelepen megfordulhattam. Miközben mind más és más volt, volt bennük valami nagyon közös. A telep. Most lehet latolgatni, hogy a szó milyen értelmében? Nekem a közösség értelmében. Mert aki ebbe nem fér bele, azt – milyen szép a magyar nyelv – azt „kiközösítik”. De ki ám. Akkor talán nem megyek/mentem messzire, ha azt mondom, hogy az építész közösséget (is) épít.

Hogy megáll-e a ház, az, nagyon fontos. Hogy megáll-e a közösség az, ennél is fontosabb.

Nos kedves Mindnyájan. Ünnepre fel!

Szolnok, 2015. október 3.

Sáros László György DLA
a MÉSZ elnöke